

Nr 92.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1925 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till de allmänna läroverken jämte en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

Uti den till riksdagen den 2 januari 1925 avlåtna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkten 126) föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående vissa anslag till de allmänna läroverken, för ändamålet

dels beräkna det i riksstaten under åttonde huvudtiteln på ordinarie stat uppförda reservationsanslaget till de allmänna läroverken med ett belopp av 6,669,000 kronor,

dels ock i riksstaten under samma huvudtitel beräkna till ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken ett ordinarie förslagsanslag av 1,122,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1925 dagtecknad proposition, nr 203, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden samma dag, föreslagit riksdagen att

ej mindre medgiva, att ytterligare en ämneslärarinnebefattning vid statens samskolor må ombildas till adjunktstjänst samt förty det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken höjas med 1,500 kronor,

än även i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppföra:

dels det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med ett belopp av 6,639,871 kronor,

dels ock till ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken ett ordinarie förslagsanslag av 1,122,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *J. Bergman* väckt motion, nr 104, däruti hemställts, att riksdagen, i enlighet med skolöverstyrelsens förslag om framställning till 1925

års riksdag, måtte besluta att för inrättande vid de allmänna läroverken från och med den 1 januari 1926 av 8 lektors- och 20 adjunktstjänster, att på de olika läroverken fördelas på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, för budgetåret 1925—1926 höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 68,200 kronor.

I fråga om de av motionären till stöd för hans framställning anförda skälen får utskottet hänvisa till motionen.

Kungl. Maj:ts förslag innebär dels ombildning av en ämneslärlarinnebefattning vid samskola till adjunktstjänst, dels ock utbrytning ur reservationsanslaget till de allmänna läroverken av i detta anslag hittills ingående ålderstillägg till lärarpersonalen och uppförande för sistnämnda ändamål av ett särskilt förslagsanslag. Utskottet har mot förslaget i angivna delar intet att erinra.

På sätt av statsrådsprotokollet inhämtas, har skolöverstyrelsen åvägabragt en utredning om det nuvarande behovet av nya ordinarie lärartjänster vid de allmänna läroverken, av vilken framgår, att behovet omfattade 82 tjänster, därav 27 lektors- och 55 adjunktstjänster. Upprättande av dessa tjänster ansåge överstyrelsen böra fördelas på tre läsår, och borde under läsåret 1925—1926 inrättas 8 lektorat och 20 adjunkture. Departementschefen har ställt sig avvisande gentemot detta förslag, därvid departementschefen påpekat, hurusom behovet av nya lärartjänster borde prövas mot bakgrunden av dels det av skolkommissionen avgivna förslaget till omorganisation av skolväsendet, dels ock det föreliggande förslaget till ny lönereglering för, bland andra, lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, vilket sistnämnda förslag vore förknippat med spörsmålet om en ökning av lärarpersonalens tjänstgöringstid. I ovanberörda av herr Bergman väckta motion har skolöverstyrelsens förslag av nya lärartjänster upptagits.

Utskottet håller för uppenbart, att ett realiserande av de utav departementschefen angivna förslagen kommer att i hög grad inverka på behovet av lärarkrafter vid ifrågavarande läroanstalter. Då en ökning av framför allt adjunktstjänsternas antal otvivelaktigt skulle komma att bereda svårigheter vid övergången till en ny skolorganisation ävensom genomförandet av en ny lönereglering torde komma att minska behovet av lärarkrafter, anser utskottet försiktigheten bjuda att nu lika med departementschefen ställa sig avvisande gentemot kravet i berörda hänseende.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å herr Bergmans ovanberörda motion,

1) medgiva, att ytterligare en ämneslärlarinnebefattning vid statens samskolor må ombildas till adjunktstjänst samt förtyd det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken höjas med 1,500 kronor,

2) i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppföra:

a) det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med ett belopp av 6,639,871 kronor,

b) till ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken ett ordinarie förslagsanslag av 1,122,000 kronor.

Stockholm den 15 maj 1925.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtande Nr 90.

Reservation

av herrar *A. F. Vennersten, O. U. B. Olsson, O. Bergqvist* och *C. Lindskog*, vilka ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydelse:

»Sedan år 1920 hava oaktat lärjungeantalets starka tillväxt några nya lärartjänster vid de allmänna läroverken icke upprättats. Behovet av inrättande av nya tjänster har därför kommit att med åren framstå så mycket starkare. Då skolöverstyrelsen i sin utredning tagit vederbörlig hänsyn till såväl en kommande omorganisation av skolväsendet som en eventuell ökning av lärarnas tjänstgöringsskyldighet, torde de av departementschefen härutinnan anförda betänkligheterna ej böra tillmätas avgörande betydelse. Utskottet är alltså böjt tillstyrka det motionsvis framförda förslaget, varvid utskottet dock funnit försiktigheten bjuda att förorda allenast hälften av det i motionen ifrågasatta antalet nya tjänster, eller alltså 4 lektorat och 10 adjunkture. Härav skulle betingas en kostnadsökning av 34,100 kronor.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och herr Bergmans ovanberörda motion,

1) medgiva, att ytterligare en ämneslärarinnebefattning vid statens samskolor må ombildas till adjunktstjänst samt förty det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken höjas med 1,500 kronor,

2) besluta att för inrättande vid de allmänna läroverken från och med den 1 januari 1926 av 4 lektors- och 10 adjunktstjänster, att på de olika läroverken fördelas på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, höja nämnda ordinarie reservationsanslag med ytterligare 34,100 kronor,

3) i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppföra:

a) det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med ett belopp av 6,673,971 kronor,

b) till ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken ett ordinarie förslagsanslag av 1,122,000 kronor.»